

موسیقی ایرانی علمی است!

گفت‌وگو با ژان دوینگ، موسیقیدان فرانسوی

مهناز محمدی

اشاره

نخستین جشنواره هنرهای معاصر اسلامی با نام «طواف تا ولایت» فرصت مغتنمی بود که اولین بار از عید قربان تا عید غدیر در تهران (موزه هنرهای معاصر و تالار وحدت) با محوریت هنرهای تجسمی و موسیقی برگزار گردید. در این فرصت با یکی از میهمانان خارجی این مراسم که از پژوهش‌گران عرصه موسیقی به‌شمار می‌رود مصاحبه‌ای کوتاه انجام گرفت که امید است این مصاحبه مورد توجه معلمان هنر قرار گیرد.

«ژان دوینگ» یکی از میهمانان بود که با تسلط کامل بر موسیقی سنتی ایران از سابقه زیادی نیز در این زمینه برخوردار بود. وی بعد از آموزش سه‌تار در ایران و کسب آموزش از استادان مطرح موسیقی ایران به مدت ۴ سال دوره آموزش فلسفه ایرانی را در انجمن حکمت و فلسفه با استادانی چون هانری کربن، ایزوتسو، و... گذراند. پس از آن به تدریس فلسفه در دبیرستان رازی مشغول شد. بعد از انقلاب به فرانسه بازگشت و وارد مرکز تحقیقات علمی فرانسه شد. وی در سن ۳۹ سالگی با گذراندن دوره دکتری دولتی به اخذ عنوان پروفسور نائل آمد و پایان‌نامه‌اش نیز در دو اثر مختلف با نام‌های «موسیقی و خلسه» و «موسیقی و عرفان در سنت اهل حق» به فارسی ترجمه شده است. اثر دیگری از وی تحت عنوان «روح نعمات» نیز در دست چاپ است. ژان دوینگ فارسی را نسبتاً سلیس و روان صحبت می‌کند. در مجالی کوتاه فرصت را غنیمت دانستیم و چند پرسش را با وی مطرح کردیم.

■ **استاد دوینگ، تعریف کوتاه شما از موسیقی ایرانی چیست؟**

موسیقی ایرانی غذای روح است.

■ **قابلیت‌های ردیف‌های موسیقی ایرانی را چگونه می‌بینید؟**

این ردیف‌ها الگو هستند؛ یعنی چیزی که هر کس بخواهد موسیقی بنوازد و بخواند، باید آن را بداند و گرنه ضعف دارد.

■ **یعنی ردیف‌های موسیقی ایرانی یک نوع نقشه راه است؟**

بله، دقیقاً نقشه است.

■ **میزان تطبیق موسیقی ایرانی با مبانی علمی آن را چگونه می‌بینید؟**

موسیقی ایرانی علمی است. نمی‌توانیم مخالف اصول طبیعی این نوع موسیقی باشیم؛ چون حتماً دارای علمی است که باید روی آن کار کرد. اگر علمی با آن برخورد نکنیم، نتیجه سروصدایی می‌شود که دیگر علم نیست. خیلی وقت‌ها پیش می‌آید که با موسیقی‌های بی‌سروته مواجه می‌شویم.

■ **ارزیابی کشورهای غربی که شما در آنجا زندگی می‌کنید، از موسیقی**

ایرانی چگونه است؟

در غرب هر موسیقی‌ای را که کمی آسان و متحرک باشد، (ایجاد تحرک کند) می‌پسندند ولی موسیقی جدی و علمی شنونده زیادی ندارد. بیشتر هیجان را می‌پسندند. البته قبلاً خیلی بهتر بود. زندگی‌ها به گونه‌ای بود که بهتر می‌توانستند تمرکز کنند. اما الآن مردم غرب در صدا و اصوات مختلف غرق شده‌اند؛ به حدی که موسیقی جدی را تشخیص نمی‌دهند.

■ **این جمله عرفانی را چقدر می‌پسندید، «موسیقی اصیل ایرانی**

ندادهنده به فطرت آدمی است!» در مقابل فطرت ناسالم و شیطانی

بله می‌تواند این‌طور باشد. البته موسیقی برعکس این هم می‌تواند عمل کند. بستگی به خود موسیقی و خواننده و نوازنده‌اش دارد. موسیقی چیزی نیست که مثلاً بگوییم الان این عملکرد را دارد. چون باید هر دفعه آن را درست کرد، احیا کرد. باید روی آن کار کنیم تا به نحوی انعکاس وضع درونی‌مان باشد. کسی که فطرت بدی دارد، توحش را به موسیقی انتقال می‌دهد.

■ **پیشنهاد شما برای آموزش موسیقی به کودکان چیست؟**

این خیلی عالی است که به کودکان موسیقی ایرانی یاد بدهیم. در این زمینه خودم تجربه خوبی دارم. پسرم در چهار سالگی شروع به فراگیری موسیقی ایرانی کرد. شاگرد آقای خردمند بود. با تنبک ضرب می‌زد و آواز می‌خواند؛ آواز اصیل ایرانی. الان وقتی استادان ایرانی می‌خوانند، پسرم نیز چون ردیف‌ها را بلد است سعی می‌کند مثل ایشان بخواند. البته اگر ردیف نمی‌دانست، هیچ کاری از دستش ساخته نبود.